

Brüssel, 26. november 2018
(OR. en)

14719/18

COHAFA 107
DEVGEN 223
ALIM 14
ONU 101
FAO 51
COAFR 309
MAMA 194
MOG 77
COEST 230
COASI 265
COLAC 100
PROCIV 84
RELEX 1008

MENETLUSE TULEMUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Kuupäev:	26. november 2018
Saaja:	Delegatsioonid
Eelmise dok nr:	12817/18
Teema:	Haridus hädaolukordades ja pikaajalise kriisi tingimustes – Nõukogu järeldused (26. november 2018)

Delegatsioonidele edastatakse lisas 26. novembril 2018 nõukogu 3654. istungil vastu võetud nõukogu järeldused hariduse kohta hädaolukordades ja pikaajalise kriisi tingimustes.

Haridus hädaolukordades ja pikaajalise kriisi tingimustes**Nõukogu järeldused**

1. Nõukogu väljendab sügavat muret, et enam kui 75 miljonil hädaolukordades ja pikaajalise kriisi tingimustes viibival lapsel puudub juurdepääs kvaliteetsele haridusele ning ligikaudu 7,8 miljonit ümberasustatud noort täiskasvanut ja noorukit vanuses 18–24 ähvardab haridustee katkemine, koolist väljalangemine ja oht saada halva kvaliteediga haridus. Nõukogu on samuti mures, et on sagenemas vägivald haridusasutustes ja nende ümbruses. Haridus on inimõigus, mida tuleb igas olukorras kaitsta kui olulist vahendit, mis võimaldab lastel ja noortel saavutada oma täieliku potentsiaali, tugevdada üksikisiku, kogukonna ja riigi vastupanuvõimet, saavutada kestlik areng ja tagada rahumeelne, kaasav ja jõukas ühiskond. Kuna kriisid on järjest pikemaajalised, on oht, et tekivad nn kadunud põlvkonnad, kes kasvavad üles ilma parema tuleviku loomise võimaluste, vahendite ja oskusteta.
2. EL on pühendunud sellele, et tagada kõikidel tasanditel juurdepääs kaasavale elukestvale õppele ning turvalisele ja võrdsetel võimalustel põhinevale kvaliteetsele haridusele ja koolitusele häda- ja kriisiolukordades kooskõlas eelmiste/varasemate nõukogu järeldustega^[1], ELi üldise välis- ja julgeolekupoliitika strateegiaga, Euroopa arengukonsensusega^[2] ja kestliku arengu tegevuskavaga aastani 2030. See on oluline, et täita kohustust „kedagi ei tohi kõrvale jätta“ ja saavutada 2030. aasta hariduse tegevuskava eesmärgid. Nõukogu peab tervitatavaks komisjoni teatist „Haridus hädaolukordades ja pikaajalise kriisi tingimustes“^[3]. Samuti peab nõukogu tervitatavaks, et komisjon suurendab märkimisväärselt hädaolukordades antava hariduse rahastamist humanitaarabi vahenditest ja võtab teadmiseks komisjoni kavatsuse jõuda 2019. aastaks olukorran, kus hariduse andmisele hädaolukordades kulutatakse 10 % ELi humanitaarabi eelarvest. Nõukogu toonitab, et pikaajalise kriisi tingimustes ei piirdu sektori rahastamise võimalused humanitaarabi valdkonnaga, mis vastavalt oma volitustele peaks olema suunatud neile, kes on kõige haavatavamad olukorras. See hõlbustab ülemaailmsel humanitaarabiteemalisel tippkohtumisel kavandatud uuel viisil töötamist, mille puhul kasutatakse ära humanitaar- ja arenguabisektori tugevaid külgi, sealhulgas mitmeaastane rahastamine ja suurem prognoositavus ning järjepidavus hariduse andmiseks hädaolukordades ja pikaajalise kriisi tingimustes. See peaks täiendama arengu rahastamist, millega kaetakse süsteemsed ja pikemaajalised haridusega seotud vajadused.

^[1] 12. mai 2016. aasta järeldused ülemaailmse humanitaarabiteemalise tippkohtumise kohta, 12. mai 2016. aasta järeldused, mis käsitlevad ELi lähenemisviisi sündimberasumise ja arengu küsimuses, 19. mai 2017. aasta järeldused humanitaar- ja arenguvaldkonna loomise juurutamise kohta ja 13. novembri 2017. aasta järeldused vastupanuvõime strateegilise käsitluse kohta ELi välistegevuses.

^[2] Euroopa Liidu üldine välis- ja julgeolekupoliitika strateegia, juuni 2016, ja Euroopa arengukonsensus, ELT C 210, 30.6.2017, lk 1–24.

^[3] Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile ja nõukogule „Haridus hädaolukordades ja pikaajalise kriisi tingimustes“. COM(2018) 304 final, 18.5.2018.

3. Nõukogu peab samuti tervitatavaks terviklikku lähenemisviisi haridusele hädaolukordades ja pikaajalise kriisi tingimustes, mis hõlmab valmisolekut, katastroofiohu vähendamist, ennetamist, leevendamist, kiiret reageerimist ja võetud kohustust luua vastupidavad haridussüsteemid. Seoses sellega tuleks laiendada ja rohkem toetada püsivate lahenduste leidmisele suunatud algatusi, mis võimaldavad pakkuda paremaid ja kiiremaid õppimisvõimalusi, nagu fond „*Education Cannot Wait*“, mille eesmärk on laste ja noorte (vanuses 3–18) haridusvajaduste rahuldamine. Samuti tuleks rohkem toetada hädaolukordades kõrghariduse võimaldamise algatusi nagu kiirreageerimismehhanism hädaolukordades kõrghariduse võimaldamiseks, mis on suunatud 18–24-aastaste vanuserühmale.
4. Kui hariduse andmine kriisiolukorra tõttu katkeb, on EL valmis toetama kiirreageerimismehhanisme ja käsutama haridust hädaabi vajava valdkonnana, tehes koostööd asjaomaste sidusrühmadega ja seades eesmärgiks tagada võimaluse korral tegevuse üleandmine arenguvaldkonnas tegutsejatele. Koosõlas 2016. aastal vastu võetud pagulasi ja rändajaid käsitleva New Yorgi deklaratsiooniga võtab EL endale kohustuse tuua koolis mittekaivad, sealhulgas sunniviisiliselt ümberasustatud lapsed ja noored mõne kuu jooksul tagasi kvaliteetse hariduse juurde.
5. Tunnistades ümberasustatute erivajadusi ja püsivate lahenduste tähtsust, kutsub nõukogu komisjoni talitusi, Euroopa välisteenistust ja liikmesriike üles tegema koostööd vastuvõtivate riikide valitsuste ja partneritega, et lõimida pagulased riiklikesse haridussüsteemidesse, võttes arvesse ka vastuvõtivate kogukondade vajadusi, ning arendada ja tõhustada suutlikkust ning olemasolevaid haridusstruktuure ja -teenuseid, sealhulgas sertifitseerimise, akrediteerimise ja tunnustamise kavasid.
6. Nõukogu rõhutab, et on vaja tugevdatud koordineerimist, dialoogi ja partnerlusi hariduse valdkonna sidusrühmade vahel kõikidel tasanditel, et tagada tõhus ja vastastikku täiendav reageerimine. Tõhusus nõuab hariduse kättesaadavat, prognoositavat, läbipaistvat ja jätkusuutlikku rahastamist ning kindlamaid tõendeid ja liigitatud andmeid. Nõukogu tunnistab, et humanitaarabi andmisel peab peatähelepanu olema suunatud mõjutatud elanikkonnale, ning kutsub komisjoni talitusi, Euroopa välisteenistust ja liikmesriike üles edendama ja hõlbustama üldsuse kaasavat osalemist haridusega seotud reageerimise analüüsimises, kavandamises, kujundamises, rakendamises, jälgimises ja hindamises.
7. Nõukogu rõhutab kodanikuühiskonna, humanitaarabi- ja arenguvaldkonna osalejate kaasamise tähtsust, võttes arvesse, et kodanikuühiskonna organisatsioonidele on iseloomulik tihe side elanikega ja neil on teadmised kohalikest kogukondadest, mis võib anda tõhusa juurdepääsu haavatavatele elanikkonnarühmadele.
8. Nõukogu toonitab, et üldine juurdepääs vabale, kaasavale ja võrdsetel võimalustel põhinevale kvaliteetsele haridusele on väga oluline, et kaitsta kõigi õigust haridusele. Seoses sellega tuleb edendada juurdepääsu kaasaegsele tehnoloogiale ja uuendustele, et vähendada takistusi ning tagada kvaliteetsed õpitulemused. Erasektor võib olla tähtis ressurss ja innovatsiooniallikas. Selle kaasamine olema piisavalt reguleeritud, eelkõige ebastabiilsetes tingimustes, kui riigistruktuurid on nõrgestatud.

9. Nõukogu rõhutab, kui tähtis on keskenduda kõige tõrjutumatele, haavatavamatele ja ebasoodsamas olukorras rühmadele, järgides vajaduspõhist lähenemisviisi hädaolukordades. Võttes arvesse hädaolukordade ja pikaajaliste kriiside ebaproportsionaalset mõju tüdrukute ja naiste haridusele, tuleb kõikidesse haridusmeetmetesse integreerida valdkondadevahelise soolise võrdõiguslikkuse aspekt, millega kaasnevad suunatud meetmed konkreetsete puuduste ja takistustega tegelemiseks. Samuti tuleks välja töötada konkreetsed lahendused seoses puudega inimeste ja kodakondsuseta isikute olukorraga, et tagada nende võrdne juurdepääs haridusele.
10. Nõukogu tunnistab, et haridusel on oluline roll rahu edendamisel ja kaitse tagamisel. EL on esirinnas konfliktitundlike lähenemisviiside ning vägivallavaba kooli poliitika ja tavade edendamises ning mitmekesisuse, sallivuse ning kodanikuaktiivsuse ja -vastutuse austamises. Hariduse ja kaitse integreeritud lähenemisviisi abil saab tegelda laste ja noorte füüsiliste, psühho-sotsiaalsete ja emotsionaalsete vajadustega ning ennetada ja hajutada vägivallaohu, sealhulgas seksuaalset ja soolist vägivalda, varajaste ja sundabielude ohtu, laste relvastatud konfliktidesse kaasamise ning vägivaldse äärmusluseni viiva radikaliseerumise ohtu. Nõukogu tuletab meelde, et kui on takistatud noorte juurdepääs haridusele ja majanduslikele võimalustele, siis see mõjutab märkimisväärselt püsivat rahu ja leppimist, nagu tunnistatakse ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonis 2250 noorte, rahu ja julgeoleku kohta.
11. Nõukogu mõistab teravalt hukka igasugused rünnakud koolidele ja ülikoolidele; koolide kasutamise sõjalisel otstarbel; õpilaste ja haridustöötajate röövimise; laste värbamise ja nende relvakonfliktides kasutamise; seksuaalse vägivalda ning maamiinide, lõhkemata lahingumoonade ja sõjategevusest mahajäänud lõhkekehade leidumise koolides ja nende ümbruses. Nõukogu kutsub komisjoni talitust, Euroopa välisteenistust ja liikmesriike tungivalt üles pidama konfliktiosalistega poliitilist, poliitika- ja operatiivdialoogi, et kutsuda neid üles täitma oma kohustusi vastavalt rahvusvahelisele õigusele. Nõukogu palub kõikidel liikmesriikidel toetada konfliktiolukorras hariduse andmise kaitsmise algatusi, sealhulgas ohutute koolide deklaratsiooni, ja edendada selle deklaratsiooni rakendamist ohutute koolide deklaratsiooni käsitleval kolmandal rahvusvahelisel konverentsil, mis toimub 2019. aastal Hispaanias.
12. Nõukogu rõhutab, et kvaliteetne haridus peab olema tagatud kõigil tasanditel alates alusharidusest kuni põhi-, kesk- ja kolmanda taseme hariduseni ning tehnilise ja kutsehariduse valdkonnas. Kvaliteetse hariduse nurgakivideks on kvalifitseeritud õpetajad, piisavad õppe- ja abimaterjalid ning infrastruktuur. Oluline on ka hooldajate ja kogukondade osalemine. Põhiharidus on laste jaoks haridustsükli edasi liikumise eeltingimus. Kõrgharidus on jõuline muutuste toetaja, mis võimaldab noortel ergutada oma riikide taastumist, ülesehitamist ja vastupanuvõimet. Haridus ning tehniline ja kutsekoolitus peavad olema seotud tööturu nõudlusega. Edendada tuleks reageerimist, mille puhul haridus integreeritakse selliste valdkondadega nagu kaitse, elatise teenimine, veevarustus, kanalisatsioon ja hügieen, tervis ja toitumine, et parandada õpitulemusi ja tagada hariduse toimimine muude sektorite teenustele juurdepääsu võtmena.
13. Igapäevane koolitoit võib parandada toitumist ja tervist ning hõlbustada juurdepääsu haridusele, andes lisastiimuli laste kooli saatmiseks. See võib tuua kasu ka kohalikule majandusele, edendades kohalike põllumajandustootjate võimekust tarnida koolitoidu jaoks toiduaineid. Selleks et tagada lastele toitev koolitoit, mis toetab nende tervislikku kasvamist ja arengut ning õppimisvõimet, on vaja tihedat koostööd vastuvõtva riigi valitsuse ning arengu- ja humanitaarabi pakkuvate partneritega.

14. Nõukogu kutsub komisjoni talitusi, Euroopa välisteenistust ja liikmesriike üles seda poliitikaraamistikku rakendama, suurendades jätkuvalt humanitaar- ja arenguvaldkonna osalejate ja vahendite koostööd, vastastikust täiendavust ja kaasamist, võttes nõuetekohaselt arvesse nende vastavaid volitusi, et täita nii lühi- kui ka pikaajalised haridusvajadused kõikidel tasanditel võimalikult asjakohasel viisil. On vaja mahukamaid pikemaajalisi investeeringuid haridusse, mis toetab valmisolekut ja riskide vähendamist ning on paindlik, et tulla toime muutuvatele vajadustele ja uutele ümberasumislainetele reageerimisel, võttes arvesse, et lühiajalisel humanitaarabil ja tagajärgedele reageerimise meetmetel on konkreetsed volitused ja need ei saa asendada süsteemseid lahendusi. Haridus tuleks integreerida seosepõhise ja vastupanuvõime suurendamisel põhineva lähenemisviisi rakendamisse nii hädaolukordades kui ka pikaajalise kriisi tingimustes. Sellega seoses peaksid komisjoni talitused ja liikmesriigid koordineerima oma tegevust katastroofiohu vähendamise, katastroofideks valmisoleku, hindamise ja analüüsi valdkonnas ning haridusmeetmete kavandamisel ja planeerimisel. See peaks hõlmama tõendite ja parimate tavade jagamist ning andmete kogumise, kättesaadavuse ja läbipaistvuse parandamist.
-